

VIAC HLÁV, VIAC ROZUMU: PREČO SA ZAPÁJAŤ DO RÁMCOVÉHO PROGRAMU EÚ PRE VÝSKUM A INOVÁCIE

EURÓPSKA ÚNIA
Európske štrukturálne a investičné fondy
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

 **MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

SLORD
Slovak Liaison Office
for Research and Development

Investícia do Vašej budúcnosti. Projekt SK4ERA je spolufinancovaný Európskou úniou.

OBSAH

Predslov	4
Úvod	7
Internacionalizácia	10
Výmena know-how so špičkovými pracoviskami	12
Rozvoj zmysluplného výskumu	14
Finančný prínos	15
Nižšia administratívna záťaž	18
Rast vedecko-výskumného potenciálu	19
Integrácia do Európskeho výskumného priestoru	20
Záver	22

PREDSLOV

Rámcový program EÚ pre výskum a inovácie (ďalej len „rámcový program“) patrí medzi **priamo riadené programy EÚ**. Princíp priamo riadených programov spočíva v tom, že koneční príjemcovia finančnej podpory komunikujú priamo s Európskou komisiou alebo príslušnou výkonnou agentúrou. V porovnaní so systémom riadenia **Európskych investičných a štrukturálnych fondov (EŠIF)** tak pri priamo riadených programoch EÚ nedochádza k ustanoveniu národných štruktúr ako sprostredkovateľa medzi zdrojom a prijímateľmi podpory. Okrem rámcového programu patria medzi priamo riadené programy EÚ v oblasti výskumu a inovácií aj programy LIFE, COSME, CEF, Digitálna Európa, Európsky obranný fond a iné.

Dôležitým aspektom priamo riadených programov EÚ je ich vysoká kvalita a konkurencieschopnosť úspešných projektov, pretože tieto medzi sebou podstúpili súťaž na celoeurópskej úrovni. Aktivity priamo riadených programov EÚ pre výskum a inovácie sú tak vnímané ako pomyselná „prvá liga európskeho výskumu“.

Slovenská republika patrí medzi štáty, ktoré zatiaľ nečerpajú z rámcového programu a ďalších priamo riadených programov EÚ toľko, koľko by vyžadovala veľkosť jej ekonomiky, kapacít a potenciálu. Existuje však silný predpoklad, že podiel priamo riadených programov EÚ bude mať v budúcnosti rastúcu tendenciu a Slovenská

republika bude v prípade priaznivého hospodárskeho vývoja postupne strácať nárok na podporu zo zdrojov EŠIF v podobe, ktorá je aktuálne k dispozícii. Takýto vývoj je v zásade mimoriadne želaný, na druhej strane však vyžaduje nastavenie vedeckej a výskumnej obce na novú situáciu a na vyššie nároky, ktoré sú pri uchádzaní sa o podporu z priamo riadených programov kladené. Dobrou správou je, že tie by mali byť v čoraz väčšej miere kombinovateľné s prostriedkami EŠIF či inými národnými, regionálnymi a verejnými zdrojmi, s cieľom vytvoriť komplementárne zdroje financovania s čo najväčšou efektívnosťou a flexibilitou.

Účasť v rámcovom programe je pre vedcov, výskumníkov, inovátorov a ich organizácie jedinečnou príležitosťou povzniesť svoj výskum na novú, medzinárodnú úroveň, získať prestíž a uznanie na európskej úrovni a zároveň pre tento výskum získať aj potrebné finančné zdroje.

Táto publikácia si želá motivovať slovenskú výskumno-inovačnú komunitu k aktívnemu zapájaniu sa do [rámcového programu EÚ pre výskum a inovácie](#). Publikácia sa priamo nesústreďuje na poskytnutie návodu „ako“ sa zapojiť do rámcového programu, ale predostiera odpovede na otázku, „prečo“ sa oplatí investovať svoje úsilie a zdroje práve do účasti v tomto programe. Napriek tomu v nej pozorný čitateľ nájde aj niekoľko tipov, ako zvýšiť svoj kooperačný potenciál a dosiahnuť úspech v európskych projektoch.

ÚVOD

Spoločné výskumné aktivity členských štátov EÚ v oblasti výskumu, mimo spolupráce v uhoľnej a jadrovej oblasti, majú svoj začiatok v 70-tych rokoch 20. storočia. V tomto čase začala Rada EÚ, zložená zo zástupcov členských štátov na úrovni ministrov, zavádzať prvé čiastkové komunitárne programy pre výskumné aktivity. Nový výskumný program bol spustený vtedy, keď sa pri istej špecifickej oblasti ukázala vzájomná spolupráca na európskej úrovni ako mimoriadne potrebná a prínosná.

Práve na základe tohto vývoja vznikla na začiatku 80-tych rokov myšlienka spojiť už vzniknuté výskumné programy do jedného spoločného rámca, a to založením **rámcového programu EÚ pre výskum**, slúžiaceho na lepšiu vzájomnú koordináciu jednotlivých tematických programov. Celkom prvý rámcový program, pod skráteným názvom **FP1¹**, bol spustený v roku 1983 na základe iniciatívy Európskej komisie, a to ako unikátny projekt európskej spolupráce.

Postupom času sa stal z rámcového programu čoraz integrovanejší a čoraz strategickejší nástroj pre podporu výskumu v rámci EÚ. Počas fungovania **4. a 5. rámcového programu** sa začal spôsob riadenia programu a jeho funkčného prístupu postupne odkláňať len od čisto predkonkurenčného výskumu a venovať viac pozornosti riešeniu veľkých celospoločenských výziev a podpore širšej škály inovačných aktivít.

Založenie a etablovanie rámcového programu naštartovalo skutočnú spoluprácu členských štátov vo výskume a inováciách a prispievalo k formovaniu myšlienky jednotného **Európskeho výskumného priestoru (ERA)**. Ide o spoločný priestor, v ktorom dochádza k voľnému pohybu výskumníkov, vedeckých poznatkov a technológií, priestor, ktorý má povzniesť európsku vedu na novú úroveň a zároveň byť otvoreným spolupráci so zvyškom sveta.

---

¹ Angl. Framework Programme.

Koncept ERA bol oficiálne prijatý Radou EÚ v roku 2000, ktorý je zároveň rokom začiatku dlhodobého procesu budovania tohto jednotného trhu EÚ pre výskum a inovácie. Postupné budovania ERA, zaznamenávajúce značné úspechy a prekonávajúce svoje nedostatky, zostáva naďalej živým procesom, ktorého hlavnými aktérmi sú v súčasnosti všetky členské štáty EÚ.

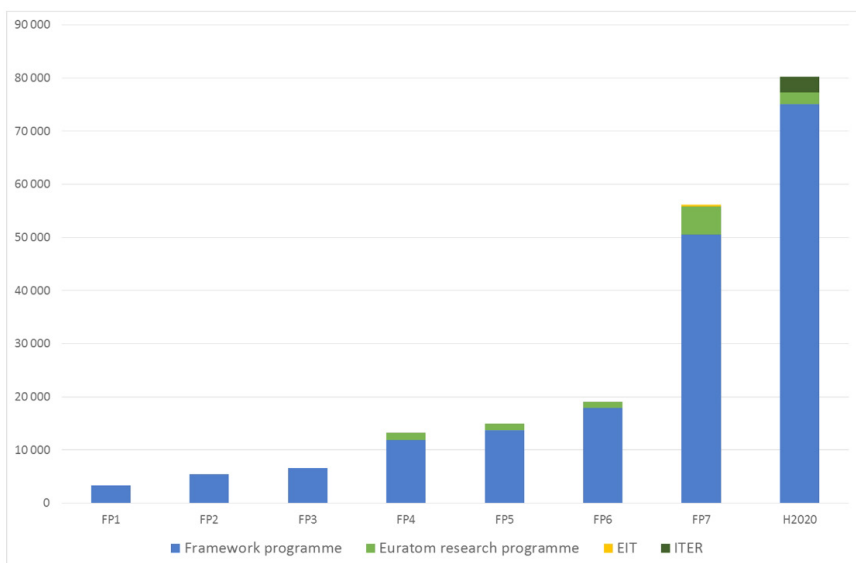
Článok 179 Zmluvy o fungovaní Európskej únie nám hovorí:
„Cieľom činnosti Únie je posilňovať svoju vedeckú a technickú základňu prostredníctvom vytvorenia európskeho výskumného priestoru, v ktorom sa voľne pohybujú vedci, vedecké poznatky a technológie, a podporovať zvyšovanie jej konkurencieschopnosti vrátane konkurencieschopnosti jej priemyslu za podpory všetkých výskumných činností, ktoré sa pokladajú za potrebné v iných kapitolách zmlúv.“

Prijatie konceptu ERA radikálne zmenilo smerovanie nasledujúcich rámcových programov. V poradí **6. a 7. rámcový program** a všetky s nimi spojené nové výskumné iniciatívy boli navrhnuté tak, aby sa stali hlavným nástrojom budovania tohto spoločného výskumného priestoru a prekonávania fragmentácie európskych výskumných ekosystémov. Aj s týmto cieľom bola v roku 2010 prijatá **Stratégia Európa 2020** a vlajková **iniciatíva Inovácia v Únii**. Vykonávateľom týchto stratégií a budovania ERA sa stal **8. rámcový program EÚ pre výskum a inovácie**, ktorý získal názov **Horizont 2020**.

S nástupom programu Horizont 2020 (2014 – 2020) sa z rámcového programu stal komplexný nástroj pokrývajúci všetky aspekty výskumných a inovačných procesov a implementujúci rôzne kľúčové politiky EÚ. S programom Horizont 2020 bolo všeobecne uznané, že z pôvodného rámcového programu EÚ pre výskum sa stal **rámcový program EÚ pre výskum a inovácie**. Tento na jednej strane nesmierne priaznivý vývoj, najmä pohľadu prínosov programu, jeho rozmanitosti a výšky jeho rozpočtu, priniesol zároveň aj nový výzvu v podobe pomernej zložitosti štruktúry a systému

fungovania jednotlivých grantových schém. Práve výzvu zjednodušovania procesu riadenia a implementácie programu by mal adresovať 9. rámcový program, s názvom **Horizon Europe** (2021-2027)².

Takýto bol proces vzniku **rámcových programov EÚ pre výskum a inovácie**. V súčasnosti je rámcový program plne etablovaným a vysoko prestížnym programom, ktorého rozpočet v priebehu vývoja vždy kontinuálne rástol, až sa stal zatiaľ najväčším a najvýznamnejším programom financujúcim projekty z oblasti vedy, výskumu a inovácií v EÚ.

Obrázok: Vývoj rozpočtu rámcového programu EÚ pre výskum (v miliónoch EUR/ECU)³, Zdroj: EPRS/EUR-Lex

Áká je pridaná hodnota účasti v programe? Aké sú prínosy a naopak, aké nevyhnutné investície je potrebné predvídať? Stojí vynaložené úsilie pre účasť v programe za prijaté benefity? Odpovede na tieto otázky si môžete prečítať v nasledujúcich kapitolách...

² V slovenskom preklade Horizont Európa.

³ Európska menová jednotka, nahradená eurom 1. januára 1999.

INTERNACIONALIZÁCIA

O tom, ako vnímať internacionalizáciu a ako môže účasť v rámcovom programe uľahčiť a urýchliť budovanie medzinárodnej siete kontaktov na vysokej úrovni.

Nadviazanie medzinárodných kontaktov, vytvorenie bilaterálnych a multi-laterálnych spoluprác, zapojenie sa do medzinárodných projektov, organizácií alebo sietí je cenná skúsenosť a výhoda, ktorá otvorí každej organizácii jej cestu k jej plnohodnotnej internacionalizácii. Internacionalizácia zahŕňa budovanie si siete medzinárodných kontaktov v strategických oblastiach záujmu, uzatvorenie dlhodobých, funkčných spoluprác a partnerstiev, ako aj zapojenie sa do viacerých medzinárodných projektov.

Internationalizácia v pravom slova zmysle nie je len jednoduchým konštatovaním stavu, že organizácia disponuje viacerými medzinárodnými partnerstvami či projektami. Je procesom, ktorý zahŕňa dôkladnú premenu v myšlienkovom nastavení a v spôsobe organizácie na všetkých úrovniach danej organizácie, od tej najvyššej až po tú najnižšiu.

Účasť v rámcovom programe je jedinečným spôsobom zlepšovania medzinárodnej spolupráce prostredníctvom získavania nových kontaktov. Spolupráca na výskumných úlohách prostredníctvom kolaboratívnych projektov v medzinárodnom konzorciu dokázateľne vedie k budovaniu dlhodobých partnerstiev medzi zúčastnenými stranami. Prístup k sieti kontaktov na vysoko prestížne výskumné pracoviská v Európe aj vo svete je snáď najväčším benefitom účasti v rámcovom programe. Získanie nových skúseností s medzinárodnou spolupracou však nie je konečným cieľom, naopak, je to len odrazovým mostíkom k naštartovaniu a posilneniu výskumno-inovačnej kapacity organizácie a jej zamestnancov.

Obdivuhodný počet európskych organizácií si v súčasnosti plne uvedomuje dôležitosť internacionalizácie a výhody, ktoré z nej vyplývajú. Internacionalizácia zvyšuje legitimitu organizácie v procese postupujúcej globalizácie a zaručuje tak rovnocenné postavenie medzi vedúcimi aktérmi medzinárodného výskumu a vyrovnanie sa medzinárodnej konkurencii.

Univerzity, ktoré sú v procese internacionalizácie úspešné, vzdelávajú svojich študentov s cieľom zaručiť ich úspešnú integráciu do európskeho trhu práce, ktorý sa vyznačuje voľným pohybom a medzinárodným prostredím, čo im otvára dvere k získaniu cenných pracovných skúseností. Účasť na medzinárodných projektoch často umožňuje účasť **doktorandov a mladých výskumníkov na medzinárodných konferenciách alebo iných podujatiach v zahraničí.**

Verejné organizácie tak internacionalizáciou nezvyšujú svoju atraktivitu len navonok, ale zároveň aj v rámci svojho vnútroštátneho systému. V ňom sa stávajú organizáciou príťažlivou pre talentovaných študentov alebo skúsených zamestnancov. Spravidla sú verejné organizácie zúčastnené v medzinárodných projektoch **cenené v rámci svojho národného systému hodnotenia**, z čoho môžu vyplývať dodatočné benefity.

Predovšetkým súkromné podniky dokážu vhodne vykonanou internacionalizáciou dosiahnuť **získanie potrebných investícií** pre svoj rozvoj, dosiahnuť geografické **rozšírenie svojich odberateľských trhov** alebo **nájsť odberateľov** aj pre také produkty a služby, na ktoré na národnej úrovni neexistuje dostatočný dopyt.

V skratke, internacionalizácia je účinný nástroj, vďaka ktorému sa verejné či súkromné výskumné inštitúcie a súkromné podniky dokážu **adaptovať** na rýchlo meniaci sa svet vzdelávania, výskumu a inovácií a niečo v ňom znamenať.

VÝMENA KNOW-HOW SO ŠPIČKOVÝMI PRACOVISKAMI

O tom, ako sa je možné vzájomnou spoluprácou inšpirovať, odpozorovať dobré praktiky a nakoniec ich preniesť do vlastnej organizácie.

Ak by sme hľadali spoločného menovateľa všetkých aktivít rámcového programu, bol by to celkom určite aspekt **vzájomnej spolupráce**. Spolupráca je prierezovou charakteristikou rámcového programu práve preto, že s výnimkou individuálnych grantových schém, ktoré sú k dispozícii v rámci Európskej rady pre výskum (ERC), Akcií Marie-Sklodowska Curie (MSCA) alebo Európskej rady pre inovácie (EIC), sú všetky jeho projekty kolaboratívne. Vyžadujú si spoluprácu partnerov z aspoň 3 rôznych členských štátov EÚ (alebo asociovaných krajín rámcového programu), čím naplňajú svoje základné poslanie podpory európskej spolupráce a budovania spoločného Európskeho výskumného priestoru.

Práve z práce v konzorciu vyplýva jeden z najdôležitejších benefitov zapájania sa do rámcového programu, ktorým je **možnosť učiť sa od najlepších**. Štruktúrovanou spoluprácou s verejnými a súkromnými organizáciami za hranicami vlastnej krajiny dochádza k pravidelnému kontaktu, vďaka ktorému majú partneri nenahraditeľnú možnosť **výmeny skúseností, nápadov a inšpiratívnych postupov**.

Spolupráca s organizáciami z celkom iného výskumného, kultúrneho či spoločenského prostredia prirodzene nabáda ku zvedavosti a umožňuje prirodzene odpozorovať **dobré praktiky**, ktoré jednotlivci či skupiny postupom času vedome či nevedome zavádzajú aj do prostredia svojej domovskej organizácie. Základným cieľom je tieto dobré praktiky odpozorovať

a implementovať, avšak zároveň platí, že inšpirovať sa dá aj poučením sa z prípadných chýb svojich partnerov, ktorým sa v budúcnosti oplatí vyhnúť.

Úzka spolupráca so špičkovými zahraničnými inštitúciami vedie k budovaniu dlhodobých partnerstiev a umožňuje **pravidelnú výmenu know-how**. Prístup k pokrokovým technológiám, poznatkom, nadobudnutie skúseností s novými inovatívnymi metodikami, to všetko je možné opätovne využiť napríklad aj v národných či lokálnych projektoch.

Účasť na výskumnom projekte zloženom zo zahraničných partnerov je skúsenosť, vďaka ktorej je možné načerpať inšpiráciu a pretaviť ju do konkrétnych opatrení pre zlepšenie fungovania svojej organizácie, ktoré skvalitnenia jej profil a zvýšia jej **konkurencieschopnosť na národnej aj medzinárodnej úrovni**. Pre ilustráciu, všetky subjekty vykonávajúce výskum sa môžu inšpirovať **organizačnou štruktúrou** svojich zahraničných partnerských univerzít či výskumných inštitútov, ich **stratégiami pre výskum a vývoj a získavanie zdrojov** z národných a európskych podporných schém, systémom vzdelávania a **začleňovania sa do medzinárodných sietí** či **spôsobmi pre priťahovanie medzinárodných talentov**, akými sú v oblasti výskumu skúsení vedci, výskumníci či doktorandi.

Opakovaná účasť na výskumných a inovačných projektoch vytvorí nezvratný **inovačný cyklus**, vďaka ktorému sa organizácia dostane do pozície, kedy bude schopná zachytiť najnovšie **trendy vo svete výskumu**, sledovať **overené praktiky** zo zahraničia, či mať možnosť porovnať sa svojimi zahraničnými partnermi a získať od nich **nenahraditeľnú spätnú väzbu** na svoje vlastné praktiky a postupy.

ROZVOJ ZMYSLUPLNÉHO VÝSKUMU

O tom, ako rámcový program dbá na výskum a inovácie prinášajúce konkrétne zlepšenie života spoločnosti.

Rámcový program je uznávaným aj z toho dôvodu, že sa usiluje o riešenie tých najdôležitejších vedeckých a technologických výziev súčasnosti, ktoré majú zároveň celospoločenský význam. Výskum realizovaný projektami vybranými v rámcovom programe je kvalitný, kladie dôraz na praktickú využiteľnosť výstupov projektov a dbá na to, aby výskum a inovácie financované z jeho prostriedkov prinášali **hmatateľné benefity celej spoločnosti**.

Vysoké nároky programu zaisťujú, že všetky projekty rámcového programu už v štádiu podania projektového návrhu formulujú svoje činnosti tak, aby ich bolo možné uviesť do praxe. Za účelom splnenia toho, čo si pred-savzali, realizujú vybrané projekty výskum v teréne, pripravujú prieskumy uskutočniteľnosti, testujú pilotné riešenia a ak to charakter výskumu umožňuje, počítajú s možnosťou technologického transferu a uvedenia hotového produktu na trh. Riešenia, produkty a služby, ktoré projekty rámcového programu vyvíjajú možno veľmi často multiplikovať v iných krajinách a preto sú schopné dosiahnuť **významný vplyv na chod hospodárstva a spoločnosti**.

Rámcový program taktiež prikladá veľkú váhu šíreniu a využívaniu výsledkov, ktoré z financovaných projektov vzišli. Za týmto účelom poskytuje Európska komisia sériu nástrojov a platforiem, ktoré pomáhajú sprostredkovať kontakty medzi koordinátormi ukončeného projektu a potenciálnymi investormi, inými výskumníkmi či ďalšími aktérmi.

Skúsenosť s výskumom zameraným na kvalitné výsledky prináša zúčastneným organizáciám a jednotlivcom nenahraditeľné benefity. Výsledky spoločných projektov financovaných z rámcového programu sú často sprostredkované ako [publikácie v renomovaných vedeckých časopisoch](#) a prinášajú partnerom [viditeľnosť a prestíž](#), čím podstatne prispievajú k ich rozvoju. Výsledky a poznatky získané na ich základe prispievajú ku skvalitňovaniu nielen vedecko-výskumných aktivít organizácie či jednotlivca, ale v prípade univerzít aj ku skvalitneniu samotného vyučovacieho a školiaceho procesu.

Rámcový program poskytuje možnosť realizovať zmysluplný výskum riešiaci páliivé problémy spoločnosti, ale zároveň je jedinečným spôsobom, ako sa oboznámiť [a stať sa súčasťou výskumu nových a ešte len vznikajúcich technológií](#). Rámcový program totiž spravidla podporuje práve výskum a technologický vývoj v kľúčových oblastiach pre budúcnosť, ktoré sa zatiaľ len vynárajú alebo nie ešte sú v európskom prostredí dostatočne zastúpené. To znamená, že zúčastnené organizácie a jednotlivci získavajú unikátnu komparatívnu výhodu a investovaný čas a peniaze sa im v budúcnosti môžu mnohonásobne vrátiť.

FINANČNÝ PRÍNOS

O tom, že rámcový program ponúka atraktívne financovanie založené na transparentných výberových procesoch.

Okrem množstva nefinančných výhod je [prístup k dostatočným finančným zdrojom](#) vo forme grantov na realizáciu výskumu je neopomenuteľným hlavným benefitom rámcového programu. Rámcový program ponúka financovanie v atraktívnej výške, ktoré umožňuje podávanie špičkových vý-

konov. Rovnako umožňuje dostatočné finančné ohodnotenie zapojených pracovníkov.

Pridanou hodnotou rámcového programu je to, že často ponúka financovanie aj **ambicióznym a vysokorizikovým výskumným zámerom**, pre ktoré je pomerne ťažké nájsť financovanie z národných verejných alebo súkromných zdrojov.

Faktom je, že výskumu v slovenských podmienkach chýbajú finančné prostriedky na účely výskumu aj z dôvodu **nedostatočného podielu investícií súkromného sektora do výskumu a inovácií**. Pre slovenských žiadateľov je preto rámcový program potrebným prvkom, ktoré dopĺňa národné verejné výdavky vynakladané na výskumno-inovačné činnosti.

Získanie atraktívneho výskumného grantu sa však finančné výhody nekončia, naopak, otvárajú **možnosti financovania ďalšieho nadväzujúceho výskumu**. Ak je cieľom projektu vyvinúť riešenia v podobe produktov alebo služieb, tak rámcový program priamo alebo nepriamo podporuje vypracovanie komerčných pilotov a v neskoršej fáze aj uvedenie produktu na trh. V prípade, že produkt alebo služba na trhu uspeje a na nájde si svojich odberateľov, tak môže organizácia počítať s dodatočnými finančnými príjmami.

Úspešná účasť v rámcovom projekte si bezpochyby vyžaduje náležitú predchádzajúcu **investíciu**. Táto investícia môže byť investíciou finančnou, vďaka ktorej je možné napríklad **investovať do zručností a jazykových schopností** existujúcich pracovníkov či posilnenia tímu **novým členom** majúceho potrebné skúsenosti a zručnosti. Mnohé výskumné organizácie napríklad pravidelne investujú do zručností zamestnancov svojho centra na podporu projektov. Taktiež možno investovať potrebný čas a prípadne aj peniaze do špecializovaných konzultácií pri príprave projektového návrhu.

Naopak, a zároveň našťastie, mnohé, ak nie väčšinu z možných opatrení nie je možné získať peniazmi a vyžadujú si skôr vynaloženie času a ko-

lektívneho úsilia o zlepšenie fungovania organizácie, predovšetkým z hľadiska efektivity využívania **dostupných zdrojov** (finančných aj ľudských), o zvýšenie **internacionalizácie** a svojho medzinárodného pôsobenia alebo využívaním **dostupnej nefinančnej podpory zo strany verejných štruktúr**. Práve spomínané mäkké zručnosti by mali ruka v ruke sprevádzať špičkový výskum, tak, aby sa vložené investície a úsilie v dohľadnom čase premenili na konkrétny finančný prínos.

NIŽŠIA ADMINISTRATÍVNA ZÁŤAŽ

O tom, že zapojenie sa do rámcového programu nepredpokladá výrazné zvýšenie administratívnej záťaže.

Podávanie projektových návrhov do rámcového programu má reputáciu byť **náročným administratívnym úkonom**. Mnohí skúsení žiadatelia sú naopak názoru, že proces podávania žiadostí je bezpochyby zložitým po prvý krát, avšak, akonáhle sa žiadateľ dôverne oboznámi s novým systémom, administratívna záťaž môže byť v mnohých prípadoch dokonca nižšia ako u projektov financovaných z národných zdrojov. Je to logické: keď sa raz niečo naučíme, získavame prax a úloha sa stane jednoduchou.

Dobrou správou je, že aj samotná administratívna záťaž spojená s podávaním projektových návrhov, vykazovaním a každodenným riadením projektov má v priebehu rokov **klesajúcu tendenciu**.

Počas trvania programu Horizont 2020 bol zavedený nový **portál Funding & Tenders**, ktorý sa stáva centrálnym portálom všetkých priamo riadených programov EÚ. Portál Funding & Tenders je dôležitým nástrojom **znižovania administratívnej záťaže** pre žiadateľov. Tento portál ponúka nielen celistvý systém pre vyhľadávanie vhodných výziev, ale zároveň je aj platformou riadenia bežiacich projektov. Vykazovanie, bežný manažment sú tak jednoduchými procesmi a oproti systémom vyžadujúcim administratívne úkony v papierovej forme má rámcový program nepopierateľnú výhodu. Okrem životného prostredia tak žiadatelia ušetria najmä svoj cenný čas, ktorý môžu namiesto administratívy venovať iným aktivitám.

S príchodom programu Horizon Europe sa administratívna záťaž súvisiaca s podávaním projektového návrhu či vykazovania času odpracovaného na projekte taktiež znižuje. Svedčí o tom napríklad avizované skrátenie dĺžky projektového návrhu či zjednodušenie systému vykazovania práce na projekte.

RAST VEDECKO-VÝSKUMNÉHO POTENCIÁLU

O tom, ako môže rámcový program prispieť ku kvalitatívnemu rastu vedecko-výskumného potenciálu organizácie a jej zamestnancov.

Rozvoj vedecko-výskumného potenciálu organizácie a jednotlivcov je po finančnom prínose najhmatateľnejším prínosom účasti v rámcovom programe. Práve na samotných ľuďoch možno najľahšie pozorovať, ako výrazne môže účasť v medzinárodných projektoch prispieť k rozvoju znalostí, skúseností a schopností.

Účasť organizácie a jej zamestnancov v rámcovom programe je zákonite vnímaná ako presadenie sa v medzinárodnom prostredí a dosiahnutie novej, vyššej úrovne kvality. Je to preto, že rámcový program kladie na výskumníkov skutočne vysoké nároky a prejsť jeho hodnotením znamená uspieť v silnej a celoeurópskej konkurencii. Pre organizáciu to znamená rapidné zvýšenie jej organizačných schopností, kooperačného potenciálu a prestíže na medzinárodnej úrovni.

Projekty rámcového programu spravidla trvajú niekoľko rokov. Pre jednotlivcov skúsenosť s takýmto projektom predstavuje výrazné zvýšenie ich kompetencií a nielen kariérny, ale aj osobný rozvoj. Výnimočne blahodarný efekt majú medzinárodné projekty na schopnosti mladých vedeckých pracovníkov.

Poskytujú im príležitosť komunikovať a stretávať sa so zahraničnými partnermi, zúčastňovať sa stretnutí alebo iných podujatí v zahraničí, načerpať dôležité kontakty pre svoju budúcnosť, zlepšovať svoje odborné aj osobné schopnosti, a to všetko bez nutnosti opustiť svoju domovskú organizáciu. Úspešnosť a kvalita každej organizácie je priamo úmerná kvalite a spokojnosti jej členov.

Rast celej organizácie má napokon dopad na zvýšenie potenciálu mesta či regiónu, ale aj celého výskumno-inovačného ekosystému Slovenska. Rámcový program je tak nástroj, ktorým je možné súčasne podporiť

odborný rast jednotlivcov, prestíž a postavenie organizácie na národnej a medzinárodnej úrovni, ale aj prispieť k zviditeľneniu slovenského výskumu v Európe a vo svete.

INTEGRÁCIA DO EURÓPSKEHO VÝSKUMNÉHO PRIESTORU

O tom, ako prvá účasť na programe vytvorí efekt snehovej gule, na ktorú sa budú nabaľovať nové a nové projekty.

Podobne ako v rôznych procesoch, aj v rámcovom programe je praxou potvrdený tzv. **efekt snehovej gule**. Efekt snehovej gule aplikovaný na projekty rámcového programu je presným vyjadrením toho, že účasť na celkom prvom projekte zákonite povedie k účasti na ďalších projektoch, čo dokazujú aj existujúce štatistiky účasti v rámcovom programe. Podobenstvo gule kotúlajúcej sa z kopca a nabaľujúcej čoraz viac a viac snehu je teda stav, ku ktorému sa je potrebné dopracovať pomocou prvej účasti v projekte rámcového programu, pričom táto prvá účasť predstavuje hybnú silu, ktorá guľu uvedie do pohybu.

Projekty rámcového programu sú vysoko prestížnymi projektami, zvíťazili v neľahkej medzinárodnej konkurencii, čo dáva každej zúčastnenej orga-

nizácii alebo jednotlivcovi potrebné uznanie a prestíž. Zároveň majú tieto projekty svoj systém fungovania a svoje špecifiká, a preto je skúsenosť s nimi takpovediac vstupenkou do ďalších projektov.

Čo i len jedna skúsenosť s účasťou v rámcovom programe vzbudzuje **dôveru** európskej aj mimoeurópskej výskumnej komunity, ktorá je pre vzájomnú spoluprácu nevyhnutná. Ide o známku kvality, ktorú si so sebou organizácia alebo jednotlivec poniesie po dlhé roky, a ktorá zaručeným spôsobom zvyšuje ich kooperačný potenciál. Integrácia do Európskeho výskumného priestoru ide ruka v ruku s účasťou v rámcovom programe a je **základom budovania medzinárodného profilu organizácie**.

Okrem integrácie do Európskeho výskumného priestoru posilňuje účasť v rámcovom programe aj **integráciu do vlastného životného priestoru**. Veľmi často povzbudzuje spoluprácu s miestnymi vzdelávacími organizáciami, priemyslom alebo občianskymi a kultúrnymi organizáciami. Pomáha tak vytváraniu vedomostného trojuholníka vzdelávanie – výskum – inovácie v súčinnosti s podnikateľskou sférou. Vďaka tomu vzniká efektívny ekosystém, ktorý je schopný produkovať vedomosti, prenášať ich do praxe a odovzdávať ich ďalším generáciám.

ZÁVER

Je celkom pochopiteľné, že účasť v rámcovom programe nie je dosiahnuteľná ľahko. Vzhľadom na atraktivitu programu, jeho finančné zdroje, a z nich vyplývajúcu popularitu a prestíž je celkom pochopiteľné, že výzvy schém rámcového programu sa zo strany európskej výskumno-inovačnej komunity tešia nesmiernej pozornosti. Každý úspešný žiadateľ vie, že pre úspech je potrebné vyvinúť silnú iniciatívu a uskutočniť potrebné investície, ktoré sa pomocou vytrvalosti a trpezlivosti môžu premeniť v príbeh s pozitívnym koncom.

Je pravda, že v EÚ naďalej pretrváva citeľná inovačná medzera a na ceste k úspešnému získaniu podpory je mnoho bariér. Tou najčastejšou (nielen) pre slovenských žiadateľov je príliš vysoká medzinárodná konkurencia, ktorá spôsobuje nízku mieru úspešnosti podaných projektových návrhov, čo pre množstvo žiadateľov znamená sklamanie alebo aj celkové odradenie od snahy vyvinúť úsilie pre podanie ďalšieho projektového návrhu. Nízka miera úspešnosti v programe a ďalšie faktory môžu byť dôvodom pre oslabenie celkovej motivácie zúčastniť sa výziev rámcového programu.

Prekážkou k úspechu však nie je vždy len úroveň vedeckej excelentnosti. V slovenských podmienkach sú dôležitými prekážkami účasti v rámcovom programe najmä nedostatočná internacionalizácia a medzinárodné sieťovanie organizácie a jednotlivcov. To znamená, že aj špičkové výskumné tímy alebo výnimoční jednotlivci môžu mať sťažený prístup k príležitostiam programu z dôvodu menej rozvinutých mäkkých zručností. Ďalšími dôležitými faktormi sú aj chýbajúce zručnosti alebo predchádzajúce skúsenosti s účasťou v rámcovom programe alebo iných európskych projektoch, jazykové bariéry, ako aj náročnosť zastrešovania administratívnej stránky projektu.

Napriek tomu, že Slovensko patrí medzi menej úspešné krajiny v čerpaní prostriedkov z rámcového programu, aj v slovenských podmienkach

je možné uspieť a tieto úspechy máme, o čom svedčia mnohé príklady Slovenskej akadémie vied, slovenských univerzít, výskumných inštitútov, inovatívnych podnikov a výnimočných jednotlivcov. Ako ďalším zdrojom motivácie nám môže slúžiť fakt, že Slovensko nestojí na mieste, ale v priebehu rokov sa čerpanie z programu neustále zlepšuje. So záverom programu Horizont 2020 dokážeme vyhodnotiť, že slovenskí výskumníci dosiahli v porovnaní s rámcovým programom FP7 omnoho lepšie finančné a nefinančné výsledky.

Krajiny, ktoré z rámcového programu čerpajú viac, sa od Slovenska odlišujú aj počtom podaných projektových návrhov, ktorý je u nich mnohonásobne vyšší. Aj v týchto krajinách sa úspech podávaných projektov dostaví väčšinou až po viacerých pokusoch. Zákonite, čím viac návrhov je podaných, tým väčšia šanca na úspech vzniká. Je preto dôležité skúšať, nevzdať sa a využívať všetky dostupné nástroje podpory.

***

Prácou národných podporných štruktúr pre program Horizont 2020 a Horizon Europe je pomáhať slovenským výskumníkom, ktorí si želajú zapojiť sa do rámcového programu a podporovať ich v prekonávaní vyššie uvedených bariér. Aj v období 2021 – 2027 Vám budeme naďalej poskytovať bezplatné poradenstvo a vyvíjať rôzne druhy aktivít pre zvýšenie účasti Slovenska v rámcovom programe.

Sieť Národných kontaktných bodov (NCP) je hlavnou podpornou štruktúrou na národnej úrovni pre odborné poradenstvo, poskytovanie usmerení, praktických informácií a pomoci vo všetkých aspektoch účasti v rámcovom programe pre potenciálnych žiadateľov bez ohľadu na sektor alebo vedný odbor. Hlavnou činnosťou je informovať o rámcovom programe výskumnú a inovačnú komunitu, ako aj podporovať žiadateľov a riešiteľov projektov od štádia prípravy projektového návrhu, cez realizáciu až po ukončenie projektu.

Styčná kancelária SR pre výskum a vývoj v Bruseli (SLORD) spolupracuje so sieťou NCP, zameriava sa na sledovanie európskych politík a nástrojov na podporu výskumu a inovácií s dôrazom na aktuálny rámcový program, poskytuje ciele a odborné informácie potenciálnym žiadateľom, sprostredkuje kontakty na európske inštitúcie a zahraničné organizácie a ponúka slovenským výskumníkom možnosť využiť zasadacie priestory na organizáciu projektových stretnutí, seminárov, rokovaní a školení priamo vo svojich priestoroch v Bruseli.

Sieť NCP sídliaca v Bratislave a kancelária SLORD v Bruseli organizujú celý rad bezplatných odborných a informačných podujatí, akými sú informačné dni, partnerské burzy, workshopy, konferencie, školenia, prednášky a ďalšie podujatia.

Ďalšie informácie a naše kontakty nájdete na webových stránkach ERA Portál a SLORD:

- www.eraportal.sk
- www.slord.sk

V mene Styčnej kancelárie SR pre výskum a vývoj v Bruseli Vám želáme veľa úspechov a tešíme sa na spoluprácu.

Styčná kancelária SR pre výskum a vývoj v Bruseli
Rue du Luxembourg 3
1000 Brusel
Belgické kráľovstvo
www.slord.sk

Styčná kancelária SR pre výskum a vývoj v Bruseli bola zriadená Ministerstvom školstva,
vedy, výskumu a športu SR a Centrom vedecko-technických informácií SR.

Centrum vedecko-technických informácií SR
Lamačská cesta 8/A
811 04 Bratislava
Slovenská republika
www.cvtisr.sk
www.eraportal.sk

Vypracovala: Mgr. Monika Bideau Repčíková

Grafické spracovanie: CVTI SR

Táto publikácia bola spracovaná v rámci implementácie národného projektu SK4ERA

© Centrum vedecko-technických informácií SR, Bratislava 2020
ISBN: 978-80-89965-79-3

EURÓPSKA ÚNIA
Európske štrukturálne a investičné fondy
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SLORD
Slovak Liaison Office
for Research and Development

Investícia do Vašej budúcnosti. Projekt SK4ERA je spolufinancovaný Európskou úniou.